

Ställplatser

Visita anser att:

- **Det behöver införas en nationell och rättsligt förankrad definition av ställplats**
Definitionen bör tydliggöra skillnaden mellan parkering, rastplats och ställplats samt utgå från faktisk funktion som övernattning.
- **Att all upplåtelse av ställplatser - kommersiell, offentlig och privat - ska omfattas av nationell statistik**
För att möjliggöra välgrundade beslut krävs statistik över både antal platser och antal övernattningar – oavsett om driften är privat, kommersiell eller offentlig.ⁱ
- **Ansvar, tillsyn och tillämpliga krav för ställplatser behöver klargöras**
Regeringen bör ge berörd myndighet i uppdrag att ta fram tydliga nationella riktlinjer för säkerhet på ställplatser. Detta minskar rättsosäkerheten, säkerställer likvärdiga krav och tryggar gästernas säkerhet.
- **Konkurrensneutralitet mellan offentliga och privata aktörer ska värnas**
Regeringen bör förtydliga för kommuner och statliga aktörer att offentlig upplåtelse av ställplatser som konkurrerar med privata alternativ måste ske på marknadsmässiga villkor och prissättas så att inte privat verksamhet konkurreras ut med skattemedelⁱⁱ.

Grundprincipen bör vara att campingverksamhet/drift av ställplatser inte ska utföras av offentliga aktörer när det finns privata aktörer som är beredda att göra det. Om sådan verksamhet drivs av offentliga aktörer måste det ske på ett sätt som inte riskerar att snedvrider konkurrensen.

Inledning

Husbilsturismen är en snabbt växande del av svensk besöksnäring och bidrar till regional tillväxt i hela landet. Antalet husbilar i Europa har mer än fördubblats under det senaste decenniet, samtidigt som campingen står för nära en fjärdedel av alla kommersiella gästnätter i Sverige. Intresset för Sveriges natur- och kulturupplevelser fortsätter att öka, och husbilsturismen bidrar till att förlänga turistsäsongen från vår till höst.

Trots utvecklingen saknas en nationell överblick och en rättsligt förankrad definition av vad en ställplats är. Det i sig skapar rättsosäkerhet och risk för snedvriden konkurrens när privata, kommunala och statliga aktörer erbjuder campingliknande tjänster utan att omfattas av samma regelverk.

Visita anser att regeringen bör skapa långsiktiga och konkurrensneutrala villkor genom att definiera begreppet ställplats, säkerställa att all relevant övernattning inkluderas i den nationella statistiken och se till att samma regler gäller för alla aktörer.

Problembild

Ett växande övernattningssegment utan nationell överblick

Husbilsturismen växer kraftigt i Sverige och blir en allt viktigare del av besöksnäringen. Som en direkt konsekvens av den ökade efterfrågan från resenärer nyttjas ställplatser i både privat, kommunal och statlig regi i ökad utsträckning.¹ Trots detta och segmentets snabba tillväxt, saknas helt samlad och officiell statistik över:

- Antal ställplatser i Sverige.
- Antal gästnätter som genereras på ställplatser.
- Marknadsfördelningen mellan privata, kommunala och statliga aktörer.

Denna kunskapslucka innebär att ett betydande turistboende förblir osynligt i den officiella statistiken, vilket försvårar välgrundade politiska och kommersiella beslut.

Otydliga spelregler och snedvriden konkurrens

Visita är positiva till ett brett utbud av alternativ för att möta den ökande husbilsturismen. Det är dock avgörande att skilja på olika typer av upplåtelse:

- Parkering: Enkel uppställning av fordon, vilket regleras lokalt och beskattas med 25 % moms.
- Rastplats: En plats avsedd för trafiksäkerhet och kortare vila.
- Ställplats/Camping: En plats där övernattning erbjuds som en tjänst, ofta med tillgång till service som el, vatten och avfallshantering och beskattas med 12 % moms.

Problemet uppstår när offentliga aktörer, under förevändning att erbjuda en enkel uppställningsplats, i praktiken bedriver campingliknande verksamhet. Detta sker ibland avgiftsfritt eller till starkt subventionerade priser. Privata och seriösa

¹ Exempel på områden som används som ställplatser är privata trädgårdar, kommunala parkeringar, bondgårdar, Trafikverkets rastplatser och gästhamnar.

aktörer som driver campingar omfattas samtidigt av krav och kostnader för bland annat:

- Brandskydd och säkerhet
- Miljö- och avfallshantering
- Skatter och avgifter

När en kommun erbjuder gratis eller subventionerad "camping" utgör det en direkt konkurrens som kan strida mot kommunallagens regler om vad som är kommunala angelägenheter och vad en kommun överhuvudtaget ska ägna sig åt. Om kommunen tar betalt för sådan camping kan det vidare strida mot konkurrenslagens bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Inte heller får ansvaret för trafiksäkerhet användas som ett argument för att snedvrider den lokala marknaden.

Avsaknad av rättslig definition av ställplats

Begreppet ställplats saknar en tydlig och rättsligt förankrad definition. I praktiken används termen för allt från:

- enkel parkering för tillfällig uppställning,
- kommunala eller statliga övernattningsplatser,
- kommersiellt driftade platser med el, vatten, avfallshantering och betalningssystem.

Denna begreppsförvirring är en grundorsak till bristen på statistik, den oklara tillämpningen av regelverk och de ojämlika kraven mellan likartade verksamheter.

Oklart ansvar för brandskydd och tillsyn

Säkerheten för gästerna måste alltid vara prioriterad. Idag saknas nationella brandskyddsregler anpassade för ställplatser, vilket leder till att ansvarsfördelningen mellan ägare, nyttjare och tillsynsmyndighet ofta avgörs genom lokala tolkningar. Detta skapar rättsosäkerhet för seriösa aktörer och riskerar att säkerhetskraven varierar stort över landet, inte minst på mindre ytor där många fordon samlas. Vanligtvis brukar en kommuns räddningstjänst kräva minst fyra meter brandsäkerhetsavstånd mellan ekipage på en vanlig camping medan motsvarande krav utanför campingar saknas. Tydliga och enhetliga krav är nödvändiga för att garantera både gästernas säkerhet och en rättvis konkurrens.

ⁱ Ett första steg vore att Sverige fullt ut genomför [korttidsuthyrningsförordningen](#) som Visita bedömer, utöver boende, även kan omfatta privat uthyrning av ställplatser. På så sätt kan privat uthyrning av ställplatser via plattformar så som Airbnb bli synlig i statistiken.

ⁱⁱ Ställplatser som erbjuds av en kommun mot en kostnad kan prövas under lagen om offentlig säljverksamhet (LOS) som träder i kraft 1 augusti år 2026. Samma prövning kan göras om en kommun upplåter ställplatser gratis som de vanligtvis tar betalt för eller i syfte att locka gäster till någon annan kommersiell verksamhet (en festival t ex) då det kan handla om korssubventionering respektive extrem underprissättning enligt LOS.